

Progresjonsplan for Birken barnehage

2020-2025

Innholdsfortegnelse

Kommunikasjon, språk og tekst	2
Kropp, bevegelse, mat og helse	3
Kunst, kultur og kreativitet	4
Natur, miljø og teknologi	5
Antall, rom og form	6
Etikk, religion og filosofi	7
Nærmiljø og samfunn	8

Kommunikasjon, språk og tekst

1-2år	2-3år	3-4år	4-5år	5-6år
- Oppmuntre barna til å leke med språk, lyd, rim og rytme - Tilgjengelighet og bruk av varierte pekebøker og billedbøker på avd. - Begreper: Aktive voksne som hjelper barna med å sette ord på alt vi gjør i hverdagen. - Bruk av konkreter (Konkreter er et virkemiddel vi kan ta i bruk for å visualisere ord, for å bidra til økt forståelse). - Bli kjent med egne og andres følelser - Gjentakelser - Varierte sanger og rim med bevegelser	- Høytlesning, improviserte fortellinger, sang og musikk av ulike sjangere - Øver på å formidle egne følelser, ønsker og behov verbalt - Samtaler om det vi ser, gjør og hører - Utvikle et godt samspill med andre - Symbollek. I symbollek får gjenstander en annen betydning enn i virkeligheten. En stolrekke kan for eksempel utgjøre et tog, eller et teppe over bordet kan bli et hus.	- Øver på å være i dialog over tid - Utforske ulike skriftspråkuttrykk som: lekeskrift, tegning og bokstaver, gjennom lese- og skriveaktiviteter - Sanger med flere vers - Rollelek - Støtte barna i å uttrykke og sette ord på sine følelser, tanker, meninger og erfaringer. - Fremme mangfold i kommunikasjon og språk gjennom bla. å framheve at det er positivt med flere språk Lære noen enkle ord som: «hei, hade, venn, mat» på språk som er representert på avdelingen.	- Ulike brettspill - La barna møte ulike språk, språkformer og dialekter gjennom rim, regler, sanger, litteratur og tekster fra samtid og fortid. - Ha fokus på overbegreper og kategorier - Synge sanger med bevegelser og med flere vers. Oppmuntre til å synge alene og i gruppe.	- Oppmuntre og støtte barna til å øve seg på å ta ordet i gruppe. - Oppmuntre og støtte barna til å fortelle og gjenfortelle historier i en gruppe. - Synge sanger med flere vers og et rikere ordforråd. - Oppmuntre og støtte barna i å lage egne tekster og historier. - Fortsettelsesbok: I fortsettelsesbøker kan vi snakke om og gjenfortelle hva boka har handlet om så langt: «Hva var det som skjedde i går?» - Utforskning av skriftspråket.

Kropp, bevegelse, mat og helse

1-2år	2-3år	3-4år	4-5år	5-6år
- Varierende og utfordrende bevegelseserfaringer, sanseopplevelser både ute og inne, året rundt. - Få erfaring med finmotoriske aktiviteter som: knottepuslespill, tegne, nopper, «sopper», og store perler. - Øve på å spise selv, og drikke fra egen kopp. - Sansestimulering - Hjelp barna å bli trygg på egen kropp, og bli kjent med egne følelser gjennom: Daglige samtaler med barna om følelser: sint, glad, trist. - Synge sanger som benevner kroppsdelene. - Lære barna gode hygiene- og matvaner, som f. eks håndvask før måltid, sitte ved bordet en viss tid.	- Øve på å gå litt lengre turer. - Øve på selvstendig av- og påkledning - Grovmotoriske aktiviteter ute og inne som f.eks. hinderløype ved hjelp av balanseelementer, føleskiver, krypetuneller og tepper. - Øve på turtaking. - Lære barna gode hygienrutiner som håndvask etter toalettbesøk og utelek, samt vaske bort matrester i ansiktet. - Legge til rette for at måltider bidrar til måltidsglede, deltagelse, samtaler og fellesskapsfølelse. - Barna tar del i forberedelser til måltid, velger farge på kopp, tallerkener, velger matsang. - Do-trening	- Tilrettelegge for og igangsette finmotoriske ferdigheter som å klippe, male med ulike teknikker, spille spill, perle, bygge/konstruksjonslek. - Enkle regelleker (eks. tikken, stivheks og enkle brettspill) - Samtale om enkelte av kroppsdelene og hvordan kroppen fungerer. - Snakke om følelser: redd, sinne, lei seg/trist, glede, ensomhet. - Barna tar del i- og under måltidet med f.eks. dekke på bordet, dele ut matpakker, heller vann i koppen. - Oppmuntre til å gå på toalettet.	- Lære barna viktigheten av sunn mat, f. eks hva ulike typer mat gjør med kroppen vår. - Øve på blyantgrep og klippe med saks - Tilrettelegge for at barna kler av og på seg selv og øver seg på å ta egne valg ved påkledning i forhold til vær og årstid. - Bevisstgjøre barna på retten til å bestemme over egen kropp. Samt ha respekt for andres kropp og grenser. Ha mot til å si ifra.	- Oppmuntre barna til å bli selvhjulpne ved toalettbesøk - Gi barna økt kunnskap om egen kropp og dens funksjon, f. eks om hjerte, blod, muskler - Oppmuntre til at barna hjelper de som er yngre enn seg, ved måltider og med av/påkledning. - Gi barna kunnskaper om sammenheng mellom dyr, planter og matproduksjon. - Gå lengre turer annenhver uke

Kunst, kultur og kreativitet

1-2år	2-3år	3-4år	4-5år	5-6år
- Introdusere og la barna prøve ut noen rytmeinstrumenter. - Tilby ulike formingsaktiviteter som å tegne, male, lime, plastelina, samt naturmateriell og gjenbruksmateriell. Bruke ulike teknikker. - Bøker, instrumenter og utkledningsutstyr er synlig og lett tilgjengelig for barna. - Bli kjent med nye og gamle barnesanger. - Lære enkle barnesanger med bevegelse - De voksne dramatiserer enkle eventyr og fortellinger med konkrete. - Introdusere primærfargene blå, rød og gul. - Tilby ulike materiell hvor barna får tatt alle sanser i bruk, f. eks lage sansebokser.	- Vise fram og samtale med barna om deres og andres kunstneriske uttrykk. - Ha materiell og utstyr synlig og lett tilgjengelig for å stimulere til ulike kunstneriske uttrykk. - Dramatisere enkle eventyr og fortellinger med konkrete. - Tilby musikkopplevelser ved at barna lytter til og beveger seg til ulike typer musikk, f.eks. klassisk musikk eller rytmer fra andre land.	- Tilby og la barna utforske med flere typer formingsmateriell som f. eks stoffer, forskjellig papir, mosaikk, perler, samt plastelina, trolldøg. - Dramatisere enkle eventyr og bruker ulike dramateknikker. - Introdusere flere farger og vise hvordan disse blir til, f. eks grønn, rosa, lilla. - Bruke ulike teknikker, materialer, verktøy og teknologi til å uttrykke seg estetisk. - Lære barna noen sangleker - Støtte barna i å oppleve glede og stolthet over egen kulturell tilhørighet. - Introdusere flere farger og vise hvordan disse blir til, f. eks grønn, rosa, lilla.	- La barna blir kjent med ulike kunstuttrykk som gjenspeiler et mangfoldig samfunn og ulike tidsepoker. Det kan være gjennom litteratur og film, samt arkitektur og design man ser rundt seg. - Oppmuntre barna til å være synlig i gruppa, stå fram og opptre/synge/snakke.	- Bruke instrumenter til å følge en melodi. - Dramatisere bøker, eventyr eller egne historier, og bruker ulike dramateknikker. - La barna møte ulike kunstuttrykk gjennom besøk på museum, utstillinger, teater og lignende. - Oppmuntre barna til å kombinere ulike typer formingsmateriell til å skape egne kunstuttrykk slik som bilder, skulpturer o.l.

Natur, miljø og teknologi

1-2år	2-3år	3-4år	4-5år	5-6år
- Går (eller sitter i vogn) på små turer utenfor barnehagen. - Får opplevelser i ulike miljø og årstider. - Oppmuntre barna til å bruke sansene aktivt både ute og inne: Kjenner på ulike materialer, lukter og smaker f.eks. lukte på blomster, kjenne at snøen er kald, vannet er vått, gresset er mykt osv. - Gjøre barna kjent med dyr, fugler og insekter som de ser rundt seg. - Planter frø om våren og følger med på plantenes utvikling	- Samtale og undring med barna om de ulike årstidene og sammenhenger i naturen - Kildesortere søppel - Plante frø om våren, snakke om hva planten trenger - Praktisere miljøvern ute på tur ved å f.eks. ta med oss søppel - Går på turer og får erfaringer med ulike miljø	- Samtaler om bærekraftig utvikling og hvordan vi skal ta vare på naturen - Utforske og eksperimentere naturfenomener og fysiske lover som flyte/synke, eller vann til is. - Kildesortere og snakke om viktigheten av kildesortering - Søke etter informasjon om natur og miljø i bøker og på internett. - Ha et fast sted/tre som vi besøker til ulike årstider og dokumenterer gjennom bilder	- Studere ulike insekter under forstørrelsesglass og undre oss sammen med barna - Gjennomføre enkle eksperimenter i fysikk og kjemi - Gi barna kunnskaper om bærekraftig utvikling og ha samtaler om hvordan vi skal ta vare på naturen. - Ha et fast sted/tre som vi besøker i de ulike årstidene, introdusere fotosyntesen	- La barna fotografere og dokumentere hverdagen sin ved hjelp av teknologiske hjelpemidler - Bidra til at barna blir glade i naturen gjennom jevnlig turer i skog og i nærmiljøet. - Gi barna kjennskap til menneskets livssyklus - Undre seg og gi barna kunnskaper om samspillet mellom naturen og mennesker

Antall, rom og form

1-2år	2-3år	3-4år	4-5år	5-6år
- Oppmuntre barna til å eksperimentere med sortering og sammenligning f.eks. gjennom sortering av leker etter farge eller størrelse - Utvikle forståelsen for noen enkle matematiske begreper gjennom å bruke disse aktivt i hverdagen. f.eks. stor/liten. - Telle sammen med barna og støtte deres initiativ til telling. - La barna bruke kroppen og sansene til å utvikle romforståelsen f.eks. undersøke om de får plass i en boks eller i en hylle - Tilby variert lekemateriell med ulike former, farger, mønster og størrelser, samt puslespill og klosser. - Gi barna erfaring med volum og tyngde gjennom lek i sandkassen og med vann.	- Starter med kims lek: legge f.eks. 5 gjenstander under et teppe, ta vekk 1 og hjelpe barna med å finne ut om det mangler noen gjenstander, og gjette isåfall hvilken gjenstand som mangler. - Lese eventyr og historier som inneholder telling og matematiske begreper - Utforske bruken av geometriske former og geometriske puslespill - Introdusere noen tallsymboler (eks. 1,2,3,4,5) - Videreutvikle forståelsen for matematiske begreper som f.eks. større/mindre, samt noen plasseringsord som over/under, foran/bak. - Spille memory og andre enkle spill med sammenligning.	- Leke og utforske med former, mønstre og måling - La barna bli kjent med flere tallsymboler og tallrekken. - Ha tallsymboler og tilhørende mengder lett synlig på avdelingen. - Spille enkle spill med terning hvor man gjenkjenner noen antall på terningen. - Videreutvikle forståelsen for matematiske begreper som f.eks. større/mindre enn, samt plasseringsord som over/under, foran/bak, ved siden av, først, sist, midten. - Bruke bøker, musikk, digitale verktøy, spill, leker, konstruksjonsmateriell, naturmaterieill og utstyr til å inspirere til matematisk tenkning.	- Øve på telling 1-10, gjenkjenne tallsymbolene 0-9. - Øve på å forstå hvor i rekken barnet står som først, i midten og sist. - Leke ulike matematiske leker og f.eks. lete etter geometriske former på tur - Spille mer avanserte spill. Øve på å gjenkjenne antallet på terning, samt flytte brikker i samsvar med telling. - Øve på å måle og veie ulike materialer og masser, f.eks. bomull, mel, sand, vann, osv.	- Øve på å gjenkjenne geometriske figurer som sirkel, firkant og trekant. - Øve på flere matematiske begreper som: lik/ulik, flere enn/færre enn, kort/lang, tykk/tynn, lett/tung. - Øve på mengder fra 1-6 opp mot antall (f.eks. gjennom spill med terning). - Øve på å løse enkle regneoppgaver og forstå symboler f.eks. gjennom spill. - Øve på å forstå ordenstall som første, andre, tredje, fjerde, osv. - Samtale og bevisstgjøre barna om tid og klokken.

Etikk, religion og filosofi

1-2år	2-3år	3-4år	4-5år	5-6år
- Være gode rollemodeller og veilede i forhold til praktisering av grunnleggende normer og verdier som: toleranse, omsorg, likeverd, nestekjærlighet, samt respekt for ulike religioner og livssyn. - Markere tradisjoner som 17.mai, jul og påske, samt gi rom for at andres kulturer og tradisjoner bekjentgjøres i barnehagen. - Bidra til å utvikle barnas toleranse, interesse og respekt for hverandre uavhengig av kulturell, religiøs eller livssynsmessig tilhørighet. - Markere FN-uke med fokus på de ulike nasjonaliteter som er representert på avdelingen.	- Undre og filosofere med barna over de små tingene i hverdagen - Markere nasjonaliteter som er representert i barnegruppen med f.eks. språk, flagg og kart. - Oppmuntre barna til å si «hei» når de kommer og «ha det» når de går. - Samtaler med barna om	- Undre seg og filosofere over hendelser, erfaringer og etiske dilemmaer sammen med barna. f.eks. ved hjelp av bilder og bøker - Gi barna kjennskap til og markere merkedager, høytider og tradisjoner i den kristne kulturarven, samt andre religioner og livssyn som er representert i barnehagen.	- Gi barna kjennskap til bakgrunnen for feiring av ulike merkedager og høytider. - Være gode rollemodeller og veilede i forhold til praktisering av grunnleggende normer og verdier som: toleranse, omsorg, likeverd, nestekjærlighet, samt respekt for ulike religioner og livssyn.	- Formidle fortellinger og undre oss over etiske, religiøse, livssynsmessige og filosofiske spørsmål sammen med barna. - Markere nasjonalitetene som er representert på avdelingen med flagg, land, språk og mat.

Nærmiljø og samfunn

1-2år	2-3år	3-4år	4-5år	5-6år
- Oppmuntre barna til å medvirke i egen hverdag, ved å være lydhøre ovenfor kroppslige og verbale uttrykk. - Barna skal gradvis få en opplevelse av fellesskap i barnehagen, gjennom f.eks. samlingsstunder og fellesarrangementer. - Barna gis like muligheter, fremme likestilling og motvirke diskriminering og rasisme. - Ha brannvernuke - Markerer samenenes nasjonaldag og viser frem samenenes kjennetegn (flagg, kofte, reinsdyr, lavvo, osv.)	- Gi barna kjennskap til nærmiljøet gjennom samtaler, bilder og utflukter. f.eks. til biblioteket eller den lokale brukbutikken. - Ha brannvernuke - Markerer samenenes nasjonaldag, lærer fargene i flagget og er aktivt med i samling der vi snakker om samenenes tradisjoner og kjennetegn.	- La barna medvirke gjennom å få erfaring med å lytte, forhandle, diskutere og få uttrykke sin mening. - Hjelpe barna med å orientere seg og ferdes trygt i nærmiljøet, f.eks. lære de noen trafikkregler. - Gjøre barna mer kjent med at samene er Norges urfolk, og gi de en større forståelse for samisk kultur. - Markere samefolkets dag ved å fargelegge flagget, se på bilder, og høre på samisk musikk.	- Bidra til å gjøre barna mer kjent med eget nærmiljø, samfunnet, og verden. Dette kan gjøres gjennom samtaler, bildefremvisning, og utflukter. - Ha samtaler og gjøre barna kjent med ulike tradisjoner, levesett og familieformer. - Samtaler om konsekvenser av handling og valg.	- Gjøre barna kjent med lokalhistorie og lokale tradisjoner. - La barna få en begynnende kjennskap til menneskerettighetene, spesielt barnekonvensjonen. - La barna oppleve at de kan være med å påvirke fellesskapet gjennom demokratiske avgjørelser og godta avgjørelser tatt av flertallet. - Gi barna er større forståelse av verden gjennom samtaler om universet, jorden, kontinenter og land gjennom bruk av internett og atlas.